

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.92

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.4.7>

А. М. Бабич

аспірантка кафедри службового та медичного права
Навчально-наукового Інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ СПОРИ ЩОДО РІШЕНЬ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

У вказаній статті досліджено питання суб'єктного складу та предмет публічно-правового спору з приводу оскарження рішень Ради національної безпеки і оборони України про застосування санкцій. Звернено увагу на різні теоретичні підходи до визначення поняття «публічно-правовий спір» та розмежуванню суміжних понять. Також з посиланням на чинне законодавство України обгрунтовано, хто є учасниками таких спірних правовідносин та висловлено думку з приводу того, що саме становить дійсний предмет відповідного публічно-правового спору для судового оскарження. Доведено, що спори щодо застосування санкцій РНБО полягають у непогодженні суб'єктів приватного права в наявності підстав для державного втручання в правомочності приватних суб'єктів користуватися об'єктами цивільних прав, а засобом – позовна заява про визнання протиправним і скасування відповідного указу Президента України. Деталізовано причини, чому рішення РНБО не є самостійним об'єктом судового спору. Досліджуючи правовий статус РНБО з'ясовано відсутність у неї статусу юридичної особи. Приділено увагу передбаченій законом меті запровадження санкцій у правовідносинах захисту національної безпеки та порядку введення в дію рішень РНБО щодо їх запровадження. Зокрема, з'ясовано, що для запровадження певних видів санкцій додатково до указу Президента України про введення рішення РНБО в дію закон встановлює обов'язок затвердження протягом 48 годин постановою Верховної Ради України. Визначено, що учасниками публічно-правових спорів щодо оскарження запроваджених РНБО санкцій, окрім суб'єктів приватного права, щодо яких запроваджені санкції, та РНБО також є Президент України, Верховна Рада України, Служба безпеки України, Національний банк України та для санкцій, пов'язаних з блокуванням активів, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції.

Ключові слова: санкції, національна безпека, Рада національної безпеки і оборони України, публічно-правовий спір, правосуб'єктність РНБО.

Вступ. Актуальність теми. Із запровадженням воєнного стану в Україні Рада національної безпеки і оборони України (далі – РНБО) наразі більш активно реалізує повноваження щодо захисту національної безпеки та суверенітету країни у

спосіб запровадження санкцій до фізичних та юридичних осіб. Як наслідок, зростає кількість судових позовів щодо їх оскарження. Аналіз таких проваджень і судових рішень свідчить про необхідність детального теоретичного осмислення змі-

сту таких спірних правовідносин задля практичного застосування напрацювань та єдності судової практики.

Зважаючи, що оскарження санкцій РНБО стосуються повноважень у сфері державного управління національною безпекою країни, вказані спори, на думку законодавця, є публічно-правовими.

Питання публічно-правового спору на сьогодні не нове та детально досліджувалося багатьма вченими. Значну увагу цьому явищу приділяли К.О. Тимошенко, В.Б. Авер'янов, Н.Б. Писаренко, В.А. Сьомина, Н.Є. Хлібороб, А.К. Гасанова та інші. Водночас особливості вказаних спорів у правовідносинах щодо застосування РНБО персональних обмежувальних заходів (далі – санкцій), не зважаючи на збільшення кількості судових спорів, поки детально не досліджено.

Мета та завдання дослідження – теоретичне осмислення та дослідження суб'єктного складу та особливостей предмету спорів про застосування санкцій РНБО, що сприятиме належному розв'язанню публічних юридичних конфліктів та матиме прикладне значення для забезпечення національної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан розвитку України та запровадження воєнного стану дедалі більше привертають увагу суспільства до механізму державного управління, його змісту, особливостей.

У процесі виконання державою публічних функцій відбувається тісна взаємодія її з фізичними, юридичними особами, зокрема їх правами, свободами та інтересами. Публічно-правові відносини характеризуються таким становищем їх сторін, за якого одна з них має публічно-владні повноваження, а інша є об'єктом публічно-правового впливу. У публічно-правовій сфері відносини, які ґрунтуються на принципі підпорядкування, становлять «ядро» всіх публічно-правових відносин [1, с. 110].

Здебільшого прийнято виділяти вертикальні та горизонтальні зв'язки. В основі вертикальних зв'язків лежать відношення підпорядкування. Зв'язки цього типу встановлюються між керівниками, структурними підрозділами і окремими працівниками управління в тих випадках, коли

одні з них мають право віддавати розпорядження, а інші – повинні їх виконувати. Вертикальні зв'язки встановлюються між керівниками та їхніми підлеглими. Горизонтальні зв'язки базуються на відношеннях взаємозв'язку чи взаємозалежності та встановлюються між рівноправними керівниками та структурними підрозділами, що тісно взаємодіють у процесі управлінської діяльності [2, с. 133].

Варто наголосити, із загостренням збройного конфлікту кількість рішень РНБО про застосування персональних санкцій до фізичних та юридичних осіб значно збільшилася, основна мета запровадження яких викликана необхідністю захисту національної безпеки.

Дослідження зазначених вище питань передбачає необхідність визначення спору щодо рішень РНБОУ про застосування санкцій через з'ясування змісту таких правовідносин.

Зазначимо, що поняття «публічно-правовий спір» як серед науковців, так і серед практиків не має чіткого визначення, хоча законодавець визначив свою позицію в п. 2 ч. 1 ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України). Є декілька поглядів.

Так, зокрема, у своїх наукових працях К.О. Тимошенко інтерпретувала підхід до поняття спір так, як «протиріччя» між суб'єктами публічно-правових відносин, предметом якого є «протиправна поведінка (рішення, дії, бездіяльність)» суб'єкта владних повноважень [4].

У свою чергу, В.Б. Авер'янов зазначав, що виникнення публічно-правового спору є відповідною реакцією на конфліктну ситуацію, яка відображає сутність об'єктивних і суб'єктивних суперечностей, що склалися й виявляються в протистоянні сторін; це така ситуація, коли сторона правових відносин, які виникли у сфері виконавчої влади чи місцевого самоврядування, досягаючи поставленої мети, допускає вторгнення в реалізацію суб'єктивних прав іншої сторони або створює умови, за яких стає неможливою реалізація таких прав. Факт існування конфліктної ситуації сам по собі не породжує публічно-правовий спір. Останній виникає лише після вчинення юридично значущих

дій, спрямованих на вирішення конфліктної ситуації, яка виникла в конкретних матеріальних правовідносинах, коли одна зі сторін приймає рішення просити допомоги та втручання третьої сторони, яка зможе вирішити вказаний спір. Третьою особою при цьому може виступити як суд, так і інші особи [5, с. 258].

Вітчизняний вчений Н.Є. Хлібороб публічно-правовий спір вважає юридичним конфліктом у сфері реалізації публічної влади, одним з учасників якого є суб'єкт владних повноважень. Такі відносини, на думку автора, є самостійними за своїм значенням та правовою природою та похідними від неконфліктних правовідносин, у яких беруть участь багато різних суб'єктів публічних галузей права [6].

Певний інтерес представляє також думка Н.Б. Писаренко та В.А. Сьоміної, що адміністративно-правова суперечка як правило, виникає з так званих горизонтальних правовідносин, у яких один учасник не підпорядкований іншому. Разом з тим, один з них репрезентує владу, отже, наділений повноваженнями підкоряти іншу сторону, примушувати її до виконання певних рішень. Очевидно, що нерівність учасників таких відносин зумовлена різним обсягом їх правосуб'єктності, яка зберігається, доки не розпочато процедуру вирішення спору [7, с. 15].

Як зазначає Квак В.В., публічно-правовий спір є видом правового спору, для якого характерні такі ознаки: виникає з публічно-правових відносин; сторонами спору є суб'єкти публічно-правових відносин, серед яких особливим правовим статусом наділені органи публічної адміністрації; сфера виникнення спору зумовлена реалізацією публічного інтересу; предметом спору є рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів публічно-правових відносин, які порушують або можуть порушити права, свободи та інтереси інших суб'єктів [8].

Досліджуючи адміністративно-правові засади вирішення конфліктів у діяльності органів виконавчої влади А.К. Гасанова вказала про виокремлення окремих категорій правових конфліктів у діяльності органів виконавчої влади: публічно-правові (які є предметом судової адміністра-

тивної юрисдикції), конституційно-правові, управлінсько-правові (всі інші) [9].

Таким чином, аналізуючи наведені визначення можна дійти висновку, що публічно-правовий спір це вид правовідносин, в якому беруть участь щонайменше два учасники, один з яких обов'язково є суб'єктом владних повноважень, підставою виникнення якого став юридичний конфлікт.

Зазначена нами позиція чітко кореспондується з практичною позицією законодавця, який у п. 2 ч. 1 ст. 4 КАС України визначив як публічно-правовий спір, у якому:

– хоча б одна сторона здійснює публічно-владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень, і спір виник у зв'язку із виконанням або невиконанням такою стороною зазначених функцій; або

– хоча б одна сторона надає адміністративні послуги на підставі законодавства, яке уповноважує або зобов'язує надавати такі послуги виключно суб'єкта владних повноважень, і спір виник у зв'язку із наданням або ненаданням такою стороною зазначених послуг; або

– хоча б одна сторона є суб'єктом виборчого процесу або процесу референдуму і спір виник у зв'язку із порушенням її прав у такому процесі з боку суб'єкта владних повноважень або іншої особи [10].

Науковий інтерес представляють й інші поняття, а саме дослідження питання розмежування поняття «публічно-правовий спір», «публічно-правовий конфлікт», «державно-правовий конфлікт», «адміністративно-правовий спір». Так, зокрема, Черняхович І.Є. запропонував науково доопрацювати їх визначення задля належного виконання судами покладених законом завдань під час відправлення правосуддя у публічно-правових спорах [1]. З цим важко не погодитися.

Одне є цілком очевидним: спір це вид правовідносин. Учасниками правовідносин є суб'єкти права. Якщо вони стосуються виконання владних управлінських функцій – вони є адміністративними.

У сучасній юридичній науці суб'єктами адміністративного права, прийнято вважати крім органів виконавчої влади, інших державних органів, що беруть участь

в адміністративно-правових відносинах з приводу виконання покладених на них обов'язків і реалізації належних їм прав у сфері державного управління. Водночас існує низка специфічних державних органів, які тією чи іншою мірою реалізують права й обов'язки у сфері адміністративно-правового регулювання не тільки через свій апарат, але й безпосередньо, тобто як власне органи. Це викликано такими їх особливостями: вони наділені правом приймати рішення, що є обов'язковими для виконання певними органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, посадовими особами, суб'єктами господарювання, громадянами; вони є носіями певних обов'язків у сфері державного управління. До переліку таких органів належать Національний банк України, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Рада національної безпеки і оборони України, Центральна виборча комісія, деякі інші органи. Таким чином, адміністративно-правовий статус інших (крім органів виконавчої влади) державних органів треба характеризувати, маючи на увазі дві групи суб'єктів адміністративного права, які представлені: по-перше, апаратом певних державних органів; по-друге, безпосередньо самими державними органами, не розмежовуючи адміністративну правосуб'єктність власне органу та його апарату [2, с. 108–109].

До переліку інших державних органів, на нашу думку, варто віднести РНБО.

Так, відповідно до ст. 107 Конституції України та Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» РНБОУ є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України, не має статусу юридичної особи, не визначена законодавцем як орган державної влади і норми щодо відповідальності її як органу або її посадових осіб в законодавстві України відсутні [11; 12]. Водночас із ухваленням Закону України від 14 серпня 2014 року № 1644-VII «Про санкції» (далі – Закон про санкції) РНБО наділено повноваженнями приймати рішення про застосування санкцій, метою яких зазначено захист національних інтересів, національної безпеки, суверенітету

і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави [13].

Із наведеного вище бачимо, що діяльність РНБО стосується сфери відносин публічного права. Адже установивши їй повноваження приймати рішення про застосування санкцій з визначеною метою, законодавець фактично наділив її правом оцінки діяльності інших суб'єктів права, чим, визнав її правосуб'єктність.

Наголосимо, що РНБО не має статусу юридичної особи, тоді як профільний закон передбачає в її структурі саме з таким статусом Апарат РНБОУ. Положення про нього, затверджене Указом Президента України від 14 жовтня 2005 року №1446/2005, вказує, що Апарат є державним органом, який здійснює поточне інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення діяльності РНБОУ. Апарат не наділений повноваженнями представляти її інтереси або безпосередньо виконувати винесені нею рішення [3].

Такий підхід законодавця до визначення правового статусу РНБО та її Апарату є дискусійним.

Зважаючи на встановлений Основним законом порядок введення в дію рішень РНБО указами Президента України [11], відсутність норм щодо відповідальності за стан виконання передбачених законом функцій та меж компетенції, питання можливості її бути самостійним учасником в публічно-правових спорах щодо прийнятих нею рішень потребує належного унормування. Адже зважаючи на те, що правовідносини передбачають участь мінімум двох суб'єктів права, виникає питання, хто у правовідносинах захисту національної безпеки при застосуванні РНБО санкцій має бути їх учасником.

Враховуючи наділення законодавцем РНБО повноваженнями приймати рішення про застосування санкцій та визначати порядок введення їх в дію, визначений в ст. 107 Конституції України, обов'язковими учасниками таких публічних правовідносин, на нашу думку, є РНБОУ та Президент України.

З ухваленням Законів України №552-IX від 31.03.2020 та №2257-IX від 12.05.2022,

якими внесені зміни до ст. 5 Закону про санкції, процедура набуття чинності рішень РНБОУ для окремих видів санкцій суттєво доповнена. Так, зокрема, для рішень щодо застосування, скасування та внесення змін до визначених видів санкцій щодо іноземної держави або невизначеного кола осіб певного виду діяльності (секторальні санкції) окрім введення в дію указом Президента України встановлений обов'язок затвердження протягом 48 годин з дня видання указу Президента України постановою Верховної Ради України: блокування активів, заборона видачі дозволів, ліцензій Національного банку України на здійснення інвестицій в іноземну державу, розміщення валютних цінностей на рахунках і вкладах на території іноземної держави; припинення видачі дозволів, ліцензій на ввезення в Україну з іноземної держави чи вивезення з України валютних цінностей та обмеження видачі готівки за платіжними картками, емітованими резидентами іноземної держави; заборона здійснення Національним банком України реєстрації учасника міжнародної платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент іноземної держави; запровадження додаткових заходів у сфері екологічного, санітарного, фітосанітарного та ветеринарного контролю; припинення дії торговельних угод, спільних проектів та промислових програм у певних сферах, зокрема у сфері безпеки та оборони; заборона передання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності; заборона на набуття у власність земельних ділянок; інші санкції, що відповідають принципам їх застосування, встановленим цим Законом [13]. Саме з прийняттям такої постанови Верховної Ради України вказаний закон пов'язує набрання чинності та обов'язковість виконання відповідного рішення РНБОУ.

Предбачені законом види санкцій та їх мета свідчать, що таке рішення впливає на цивільні права суб'єктів приватного права, оскільки направлене на призупинення або припинення їх дії. Тому серед обов'язкових учасників правовідносин, у т.ч. спірних, є особа, щодо якої безпосередньо прийняте рішення про обмежувальні заходи.

Закон про санкції визначає також перелік осіб, наділених повноваженнями надати РНБОУ пропозиції щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій, а саме Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Національний банк України, Служба безпеки України [13].

Таким чином, учасниками правовідносин, у т.ч. спорів з приводу застосування санкцій РНБОУ обов'язково є хоча б один зі вказаних органів влади.

Не менш важливим є і те, що закон про санкції встановлює обов'язок органів влади забезпечити виконання рішення РНБОУ про санкції. Так, забезпечення реалізації санкції у виді блокування активів здійснюється відповідними органами державної влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами у межах наданих їм повноважень. У разі виявлення незаблокованих активів центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, звертається до відповідних органів та/або посадових осіб з вимогою вчинити дії, спрямовані на тимчасове позбавлення відповідних осіб права користуватися та розпоряджатися цими активами. Така вимога центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, є обов'язковою та підлягає негайному виконанню [13].

Як бачимо, вказаний орган державної влади є учасником у відносинах, пов'язаних з санкціями у формі блокування активів.

Зважаючи, що рішення про застосування санкції РНБОУ потребує виконання визначеними органами державної влади в межах наявних владних повноважень, і повноваження РНБОУ відповідно до ст.107 Конституції України обмежені координацією та контролем органів виконавчої влади, суб'єктом вказаних правовідносин є також ці органи влади. Такі рішення, на нашу думку, не породжують безпосередньо правовідносин РНБОУ з суб'єктами приватного права, оскільки в їх змісті немає владного припису, а саме такий припис

має указ Президента про введення їх у дію і, як результат, останні не беруть безпосередньої участі в відносинах з РНБО, хоча їх діяльність в контексті захисту національної безпеки держави може бути піддана державному впливу за наявності передбачених законом умов і підстав.

Доречно наголосити, що форма рішення про застосування РНБО санкцій нормативно не визначена. Можливість самостійного його оскарження, як рішення суб'єкта владних повноважень, в адміністративному чи в судовому порядку також нормативно не передбачена, оскільки загально його форма полягає в зазначенні переліку суб'єктів приватного права, виду санкції та періоду їх дії. З точки зору мети регулювання сфери національної безпеки таке рішення, можна сприйняти як вид доручення одного суб'єкта владних повноважень іншому, що має обов'язковий характер за наявності резолюції керівника – указу Президента України про введення його в дію. Тому об'єктом публічно-правових спорів щодо санкцій РНБО, на нашу думку, є указ Президента України про введення їх в дію, позаяк до цього факту рішення РНБО не породжує будь-яких прав чи обов'язків.

Зазначимо, що наразі правовідносини щодо застосування РНБО санкцій становлять об'єкт окремих судових проваджень Касаційного адміністративного суду в складі Верховного Суду. Зважаючи на особливості адміністративного судочинства, що регулюється нормами КАС України, предметом таких судових проваджень є виключно укази Президента України про введення в дію таких рішень РНБО. Водночас згідно з усталеною судовою практикою ці рішення РНБО не можуть бути предметом самостійного судового оскарження в адміністративному суді.

Таким чином, у практичній площині спори щодо застосування санкцій РНБО, на нашу думку, полягають у непогодженні суб'єктів приватного права в наявності обґрунтованих підстав для державного втручання в можливості повного користування сукупністю правомочностей власника чи користувача об'єктами цивільних прав. У свою чергу, засобом такого оскарження, на наше переконання, є позовна

заява про визнання протиправним і скасування відповідного указу Президента України про введення в дію рішення РНБО щодо застосування санкцій. Суб'єктами таких спорів обов'язково є суб'єкти приватного права, Президент України, РНБО, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Національний банк України, Служба безпеки України та в окремих випадках і центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції.

Список використаної літератури:

1. Черняхів І. Е. Поняття публічно-правового спору та його розмежування із суміжними поняттями «публічно-правовий конфлікт», «державно-правовий конфлікт», «адміністративно-правовий спір» [Електронний ресурс]. *Приватне та публічне право*. 2018. № 2. С. 108–112. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/prpulaw_2018_2_25
2. Рубцов В. П. Державне управління та державні установи: Навч. посіб. для дистанційного навчання / В. П. Рубцов, Н. І. Перинська ; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю. П. Сурміна. Київ : Університет «Україна», 2008. 440 с.
3. Положення про Апарат Ради національної безпеки і оборони України : Указ Президента України від 14 жовтня 2005 р. № 1446/2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1446/2005#n29>
4. Тимошенко К. О. Публічно-правовий спір як предмет юрисдикції адміністративних судів : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Інститут держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України. Київ, 2012. 224 с.
5. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / О. М. Пасенюк, О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін. ; за заг. ред. О. М. Пасенюка. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 704 с.
6. Хлібороб Н. Є. Публічно-правовий спір як предмет юрисдикційної діяльності адміністративного суду : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний університет «Львівська політехніка», Львів. 2012. 216 с.
7. Писаренко Н. Б., Сьоміна В. А. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення) : монографія /

- Н.Б.Писаренко, В.А.Сьоміна. Харків: Право, 2011. 136 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFII_2011/Pisarenko_2011.pdf
8. Квак В. В. Поняття «публічно-правовий спір» та «адміністративно-правовий спір» в законодавчій термінології. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2011. Вип. 7. С. 125–129.
9. Гасанова А. К. Адміністративно-правові засади вирішення конфліктів в діяльності органів виконавчої влади : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Нац. ун.-т «Одеська юридична академія», Одеса, 2011. 215 с.
10. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
11. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
12. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр#Text>
13. Про санкції : Закон України від 14 серпня 2014 р. № 1644-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text>
-

Babych A. Public-legal disputes regarding decisions of the National Security and Defense Council of Ukraine on the application of sanctions as an object of the study of legal science

This article examines the issue of subject composition and the subject of a public-law dispute regarding the appeal of the decisions of the National Security and Defense Council of Ukraine on the application of sanctions. Attention is drawn to various theoretical approaches to the definition of the concept of "public legal dispute" and the delineation of related concepts. Also, with reference to the current legislation of Ukraine, it is substantiated who are the participants of such disputed legal relations and an opinion is expressed regarding what constitutes a valid subject of the corresponding public legal dispute for a court appeal. It has been proven that the disputes regarding the application of NSDC sanctions consist in the disagreement of private law subjects in the presence of grounds for state interference in the authority of private subjects to use objects of civil rights, and the remedy is a claim for declaration of illegality and cancellation of the relevant decree of the President of Ukraine. The reasons why the decision of the National Security Council is not an independent object of litigation are detailed. Researching the legal status of the National Security and Defense Council revealed that it does not have the status of a legal entity. Attention is paid to the legal purpose of introducing sanctions in the legal relationship of national security protection and the procedure for implementing the decisions of the National Security and Defense Council regarding their introduction. In particular, it was found that for the introduction of certain types of sanctions, in addition to the decree of the President of Ukraine on the implementation of the decision of the National Security and Defense Council, the law establishes the obligation of approval within 48 hours by a resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine. It was determined that the participants in public legal disputes regarding the appeal of the sanctions imposed by the National Security and Defense Council, in addition to private law subjects against whom sanctions have been imposed, and the National Security and Defense Council are also the President of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the National Bank of Ukraine and, for sanctions related to the blocking of assets, the central executive body, which ensures the implementation of state policy in the sphere of recovery of assets of persons subject to sanctions.

Key words: *sanctions, national security, National Security and Defense Council of Ukraine, public-legal dispute, legal personality of the National Security Council.*